

**AXBOROT - KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI PEDOGOGIK
JARAYONLARDAGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI**

Mamajanova Raximaxon Olimjanovna

Buxoro Osiyo xalqaro universiteti

Pedagogika fakulteti 1-kurs magistri

Annotatsiya: Bugungi kunda ta'limni axborotlashtirish sharoitida ta'lim jarayoni sub'ektlari o'rtasida samarali hamkorlikni tashkil etish uchun yangi imkoniyatlar ochadigan yangi zamonaviy innovatsion texnologiyalar paydo bo'lmoqda. Axborot texnologiyalaridan foydalanishning dolzarbligi va tarmoqlarning imkoniyatlari yurtimizda ta'limni rivojlantirishning strategik yo'nalishlari bilan tasdiqlangan.

Kalit so'zlar: AKT, ta'lim, pedagogika, chet tillar, ta'lim jarayoni, ta'lim samaradorligi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) biz bilan muloqot qilish, ishlash va axborotdan foydalanish usullarini inqilob qildi. Biroq, ular yangi muammolar va qiyinchiliklarni ham keltirib chiqaradi. Ushbu maqola zamonaviy AKT muammolari va yechimlarini ularning shaxsiy hayot, xavfsizlik, bandlik, ta'lim va ijtimoiy o'zaro munosabatlar kabi jamiyatning turli jabhalariga ta'sirini tahlil qilish orqali o'rganishga qaratilgan. Maqolada zamonaviy AKT bilan bog'liq asosiy muammolar aniqlangan va ularni hal qilish uchun potentsial echimlar taklif etilgan. Bular ma'lumotlarni himoya qilish qonunlarini takomillashtirish, kiberxavfsizlik choralarini kuchaytirish, barcha yoshdagi shaxslar uchun raqamli savodxonlik va malaka oshirish dasturlarini ilgari surish, onlayn muloqotda axloqiy xulq-atvorni rag'batlantirish va texnologiyalardan mas'uliyatli foydalanish madaniyatini oshirishni o'z ichiga oladi. Bugungi dunyoda axborotkommunikatsiya texnologiyalari (AKT) hayotimizning ajralmas qismiga aylandi. AKTdan foydalanishning ortib borishi bilan bir qator muammolarni hal qilish kerak.

Bugungi dunyoda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari kundalik hayotimizning ajralmas qismiga aylandi. Ular bizning muloqot qilish, ishlash, o'rganish va hatto o'zimizni ko'ngil ochish uslubimizda inqilob qildi. Texnologiyaning rivojlanishi bizga yashin tezligida ma'lumotlarga oson kirish va almashish imkonini berdi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) paydo bo'lishi bilan biz hozir har qachongidan ham ko'proq bog'langan dunyoda yashayapmiz. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) biz bilan muloqot qilish va axborotga kirish usullarini inqilob qildi. Smartfonlar, noutbuklar va ijtimoiy tarmoqlar paydo bo'lishi bilan biz endi butun dunyo bo'ylab odamlar bilan bog'lanishimiz, real vaqt rejimida ma'lumot almashishimiz va cheksiz bilim oqimiga kirishimiz mumkin. Biroq,

bu texnologiyalar o'zlari bilan birga hal qilinishi kerak bo'lgan bir qator muammolarni ham olib keldi.

Zamonaviy AKT sohalari xilma-xil va doimo rivojlanib bormoqda. Ba'zi asosiy hududlarga quyidagilar kiradi:

1. Bulutli hisoblash: Bulutli hisoblash mahalliy server yoki shaxsiy kompyuterdan foydalanish o'rniga ma'lumotlarni saqlash, boshqarish va qayta ishlash uchun internetda joylashgan masofaviy serverlardan foydalanishni bildiradi. Ushbu texnologiya ma'lumotlarni saqlash va dasturiy ilovalarga kirishning tejamkor usulini taqdim etish orqali korxonalar qanday ishlashini inqilob qildi.

2. Sun'iy intellekt: Sun'iy intellekt (AI) - nutqni aniqlash, qaror qabul qilish, tilni tarjima qilish va hokazo kabi odatda inson aql-zakovati talab qilinadigan vazifalarni bajara oladigan aqlli mashinalarni yaratish bilan shug'ullanadigan kompyuter fanining bir bo'limi. AI keng tarqalgan bo'lib qo'llaniladi. sog'liqni saqlash, moliya, transport, ta'lim va boshqalar kabi turli sohalar.

Zamonaviy AKT bilan bog'liq eng muhim muammolardan biri bu shaxsiy hayot masalasidir. Internetda juda ko'p shaxsiy ma'lumotlar almashish bilan birga, shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash, kiberbullying va onlayn ta'qibning boshqa shakllari xavfi mavjud. Bundan tashqari, kompaniyalar ko'pincha o'z foydalanuvchilari haqida ularning roziligisiz yoki bilmagan holda katta hajmdagi ma'lumotlarni to'playdilar.

Zamonaviy AKT bilan bog'liq eng katta muammolardan biri bu kiberxavfsizlikdir. Raqamli platformalardan foydalanish ortib borishi bilan kiberhujumlar xavfi ortadi. Kiberjinoyatchilar shaxsiy ma'lumotlar, moliyaviy ma'lumotlar va intellektual mulk kabi nozik ma'lumotlarni o'g'irlashlari mumkin. Bu moliyaviy yo'qotishlarga va obro'ga putur etkazadi. Yechim: Ushbu muammoni hal qilish uchun jismoniy shaxslar va tashkilotlar o'zlarining raqamli aktivlarini himoya qilish choralarini ko'rishlari kerak. Bunga kuchli parollardan foydalanish, dasturiy ta'minot va antivirus dasturlarini muntazam yangilab turish, havolalarni bosish yoki noma'lum manbalardan fayllarni yuklab olishda ehtiyot bo'lish kiradi.

Zamonaviy AKT bilan bog'liq yana bir muammo raqamli tafovutdir. Raqamli tafovut texnologiyaga ega bo'lganlar va foydalana olmaydiganlar o'rtasidagi tafovutni anglatadi. Bu ta'lim, bandlik va ijtimoiy o'zaro munosabatlar uchun tengsiz imkoniyatlar yaratishi mumkin. Yechim: Hukumatlar yetarli darajada xizmat ko'rsatilmagan hududlarda texnologiyadan arzon foydalanishni ta'minlash orqali raqamli tafovutni bartaraf etishga harakat qilishlari kerak. Bundan tashqari, tashkilotlar odamlarga texnologiyadan samarali foydalanishni o'rganishga yordam beradigan raqamli savodxonlik dasturlarini yaratishga e'tibor qaratishlari kerak.

Ijtimoiy tarmoqlar va boshqa onlayn platformalardan foydalanish ortib borishi bilan giyohvandlik haqida xavotirlar kuchaymoqda. Odamlar o'zlarining qurilmalari yoki ijtimoiy media platformalariga qaram bo'lib qolishlari mumkin, bu esa ruhiy

salomatlik va mahsuldorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Yechim: Ushbu muammoni hal qilish uchun odamlar o'z qurilmalaridan foydalanishni yodda tutishlari kerak. Ular ekran vaqtini cheklashlari va jismoniy mashqlar yoki oila va do'stlar bilan vaqt o'tkazish kabi oflayn harakatlarga ustuvor ahamiyat berishlari kerak.

Yana bir muammo - texnologiyaga ega bo'lganlar va foydalana olmaydiganlar o'rtasidagi raqamli tafovut. Ushbu bo'linishni Internetga ulanish cheklangan yoki umuman mavjud bo'lmagan qishloq joylarida ko'rish mumkin. Buni kam ta'minlangan jamoalarda ham ko'rish mumkin, bu erda odamlar qimmat qurilmalar yoki internet rejalarini sotib olishga qodir emaslar. Bundan tashqari, zamonaviy AKT odamlar diqqatini muhim vazifalarga qaratish o'rniga doimiy ravishda o'z telefonlari va ijtimoiy tarmoqlardagi akkauntlarini tekshiradigan chalg'itish madaniyatiga olib keldi. Bu mahsuldorlik darajasining pasayishi va hatto tashvish va depressiya kabi ruhiy salomatlik muammolari bilan bog'liq.

Biroq, bu muammolarni hal qilish usullari mavjud. Birinchidan, hukumatlar internetda shaxslarning shaxsiy daxlsizligini himoya qiluvchi va kompaniyalarning shaxsiy ma'lumotlarni to'plashi va ulardan foydalanishini tartibga soluvchi qonunlar qabul qilishi mumkin. Ikkinchidan, arzon internet rejaları yoki jamoat markazlarini texnologiyadan bepul foydalanish imkoniyatini taqdim etish orqali raqamli tafovutni bartaraf etishga harakat qilish kerak. Va nihoyat, odamlar ekran vaqtini cheklash va o'zlari uchun chegaralarni belgilash orqali texnologiyadan foydalanishlari uchun mas'uliyatni o'z zimmlariga olishlari mumkin. Shuningdek, ular texnologiyaga qaramlikdan xalos bo'lishga yordam berish uchun ongni rivojlantirish dasturlari yoki raqamli detoks dasturlari kabi manbalarni izlashlari mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, zamonaviy AKT hayotimizga bir qancha afzalliklarni keltirdi, biroq ular hal qilinishi kerak bo'lgan muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Ushbu muammolarni hal qilish uchun choralar ko'rish orqali biz texnologiya hayotimizda ijobiy kuch bo'lib xizmat qilishini ta'minlashimiz mumkin. Hukumatlar, tashkilotlar va shaxslar xavfsiz va xavfsiz raqamli muhitni yaratish uchun birgalikda harakat qilishlari kerak.

Zamonaviy AKT ko'plab foyda keltirgan bo'lsa-da, hal qilinishi kerak bo'lgan bir qancha muammolarni ham keltirib chiqardi. Internetda maxfiylik huquqlarini himoya qiluvchi qonunlarni qabul qilish, jamoat dasturlari orqali raqamli tafovutni bartaraf etish va texnologiyalardan mas'uliyatli foydalanishni rag'batlantirish orqali biz yanada barqaror va adolatli texnologik kelajak sari harakat qilishimiz mumkin.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hayotimizning deyarli barcha jabhalarini, birbirimiz bilan muloqot qilishdan tortib, qanday ishlashimiz, o'rganishimiz va dam olishimizgacha o'zgartirdi. Yuqorida sanab o'tilgan sohalar bugungi kunda mavjud bo'lgan AKTning keng doirasiga bir nechta misoldir. Texnologiya jadal sur'atlar bilan rivojlanishda davom etar ekan, jismoniy shaxslar va bizneslar tobora o'zaro bog'langan dunyoda raqobatbardosh bo'lib qolishlari uchun eng so'nggi tendentsiyalardan xabardor bo'lishlari juda muhimdir.